

JAK Medlemsbank ska verka för en hållbar utveckling för människa, miljö och ekonomi.

JAK Medlemsbank (JAK, Banken) startades i syfte att främja ekonomiskt samarbete mellan medlemmarna och utveckla en sparlåneverksamhet fri från vinstutdelning. Hänsyn till människor och miljö är en del av vår ideologi, vilket präglar vår syn på ekonomi och hantering av pengar. Det är medlemmarna som vid föreningens högsta beslutande organ, föreningsstämman, beslutar om föreningens ändamål. JAK är en öppen och demokratisk kooperativ bank och vår verksamhet grundar sig på kooperationens principer som inkluderar medlemskap, demokrati, självständighet och samarbete. Banken har inga majoritetsägare, utan en medlem är en röst med samma möjlighet att påverka.

Bankens största möjlighet att påverka och bidra till ett hållbart samhälle är genom sin utlåning och annan löpande verksamhet. Utlåning sker endast med medel som lånats in från Bankens medlemmar - JAK lånar inte upp likviditet utanför medlemskretsen – och allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten till medlemmarnas gagn. På det viset bidrar ett sparande i JAK till ett mer hållbart samhälle.

Under 2024 har JAK fortsatt och inlett nya samarbeten med likasinnade organisationer i syfte att främja varandras bidrag till en hållbar omställning. Vi strävar hela tiden efter att begränsa vårt eget klimatavtryck, bland annat genom att krävställa gentemot våra leverantörer, uppmuntra vår personal och våra medlemmar att välja hållbara alternativ för resa, kost och logi samt minska vår resursförbrukning i möjligaste mån, t.ex. genom kraftigt minskad pappersanvändning, färre postförsändelser och minskade transporter. År 2024 har vi beräknat CO₂-avtrycket från vår interna verksamhet. Under 2025 kommer Banken att fokusera på att utveckla produkter med en tydlig koppling till hållbarhet, samt skapa förutsättningar för en succesiv hållbarhetsförflyttning i vår befintliga produktportfölj. Genom att fortsätta och inleda nya samarbeten med likasinnade organisationer kan vi lyfta och främja varandras bidrag till en hållbar omställning och få mer kraft att påverka. Tillsammans kan vi göra en verklig skillnad och bidra till en mer hållbar framtid.

JAKS ARBETE I RELATION TILL FN:S GLOBALA MÅL

JAKs värdegrund – att verka för en hållbar utveckling för människa, miljö och ekonomi - utgår från de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Detta innebär att resurser ska användas utan att förbrukas, att samhället är jämställt och jämlikt, samt en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den sociala eller miljömässiga hållbarheten. Dessa dimensioner får en konkret form i Agenda 2030, den universella agendan för hållbar utveckling som innehåller 17 globala mål som ska uppnås till år 2030. De globala målen genomsyrar JAKs produktutbud då Bankens största möjlighet att påverka och bidra till ett hållbart samhälle är genom sin utlåning och annan löpande verksamhet, men även genom vårt interna förhållningssätt till hållbarhet. I efterföljande avsnitt framgår vilka områden som är mest väsentliga för JAK och hur de globala målen kan kopplas till respektive område.

Verksamheten

Som bank är JAKs mest väsentliga påverkan den Banken bidrar till genom sin utlåning. Bankens utlåning syftar till att möta medlemmarnas behov, såsom lån till bostad eller lån till verksamheter som är i linje med vårt syfte.

JAK är certifierade som "Fossil Free" av BankGreen, vilket innebär att vi förbinder oss att inte finansiera nya projekt eller företag verksamma inom fossila bränslen och visar tydligt att vi tar aktiv ställning mot klimatförändringar samt arbetar för hållbara investeringar.

Vi erbjuder hållbarhetslån för medlemmar som vill låna till hållbara investeringar. Utlåning i JAK sker endast med från medlemmar inlånade medel

samt eget kapital. Den ränta som låntagare betalar baseras på de kostnader som Banken har för sin verksamhet samt det överskottsbehov som finns för att framtidssäkra verksamheten och den långsiktiga medlemsnyttan. Banken har varken vinstutdelning eller bonusar. Som del i vårt arbete för ekonomisk hållbarhet har vi som mål att vår verksamhet ska minska skuldsättningen i Sverige. Genom sparpoäng och en premiering av sparande, tillsammans med krav på amortering, verkar Banken för att stötta medlemmarna i att bygga en sund ekonomi.

Banken arbetar med folkbildning i syfte att bidra till omställningen till ett hållbart samhälle. Detta görs bland annat genom vår digitala nyhetssajt Grus & Guld, som bidrar med artiklar och omvärldsbevakning kring frågor såsom klimat, rättvis omställning, cirkulär ekonomi, landsbygdsutveckling, hållbar livsmedelsproduktion, varsamst skogsbruk och utveckling inom bank- och finanssektorn.

Motverkande av ekonomisk brottslighet

JAK arbetar kontinuerligt och med hög prioritet för att förebygga och motverka ekonomisk brottslighet så att verksamheten kan bedrivas sunt och säkert. Personal utbildas fortlopande i frågor som rör penningtvätt, finansiering av terrorism, korruption och annan ekonomisk brottslighet. Banken deltar i samarbeten med andra mindre banker i syfte att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Banken finansierar inte vapen, krigsmateriel, pornografisk verksamhet, tobak eller droger. JAK beviljar heller inte lån till företag som avser att använda dem för spekulation, olaglig skatteplanering, placering i så kallade skatteparadis eller till mutor. JAK finansierar inget som bryter mot demokratiska metoder eller mot de mänskliga rättigheterna enligt FN:s konvention, Barnkonventionen och humanitärätten. Vårt ställningstagande för rättvisa och demokrati återfinns i Bankens särskilda bestämmelser.

JAK har tydliga riktlinjer att inte acceptera eller erbjuda gåvor, representation eller andra personliga fördelar som rimligen kan antas påverka en affärsuppgörelse. Bankens motverkande av korruption regleras i anvisningar för inköp vid jäv och rutin för avtal. Se närmare i hållbarhetspolicyn som finns på Bankens hemsida jak.se.

Jämställdhet

Banken har en nolltolerans för diskriminering på grund av bland annat kön, etnicitet, religion, sexuell läggning och politiska åsikter. Vid långivning till medelstora och stora företag beaktas t.ex. jämställda ledningsgrupper med riktmärket att inget kön skall vara överrepresenterat (mer än 60 procent) i styrelse och ledningsgrupp. Så långt det är möjligt strävar Banken efter att säkra inkludering i tillsättningar av egen styrelse och ledningsgrupp.

Internt arbete

JAK tillämpar 7 timmars arbetsdag för anställda. Alla medarbetare är anslutna till kollektivavtal med Fremia och Finansförbundet. Anställda har också tillgång till friskvårdstimme, friskvårdsbidrag och företagshälsovård. För att säkerställa att ingen anställd diskrimineras och för att kartlägga stressnivå, trivsel och engagemang i organisationen genomförs bland annat en skydds- rond där skyddsansvariga går igenom verksamheten tillsammans med skyddsombud och andra

berörda arbetstagare, samt pulsmätningar av personalens mående. Resultatet av undersökningarna diskuteras på både team- och ledningsnivå och insatser har gjorts för att förbättra enskilda medarbetares arbetssituation.

Samarbeten

Bankens verksamhet grundar sig på kooperativa principer, vilket bland annat innebär att vi samarbetar med andra kooperativa verksamheter för att skapa större gemensam medlemsnytta. Banken har fortsatt samarbete med Mikrofonden. Genom att erbjuda vägledning, stöd och garantier för lån kompletterar och underlättar Mikrofonden Bankens arbete och kan möjliggöra finansiering för Bankens juridiska medlemmar med fokus på de som driver sociala företag i olika associationsformer.

Vi är även medlemmar i Hela Sverige ska leva och Svensk Kooperation, som på olika sätt främjar lokala initiativ och alternativa boendeformer, vilket möjliggör för fler att bo kvar och verka utanför storstadsregionerna.

2024 inledde JAK ett samarbete med CleanSea, en organisation dedikerad till att skapa rena hav och kustlinjer i Sverige genom att avlägsna plast och annat skadligt skräp. Inom ramen för initiativet "100 For The Ocean" har JAK adopterat viken Stocken, belägen längst västerut på ön Orust. Viken är särskilt utsatt för nedskräpning. CleanSea kommer att genomföra flera städningar av viken under 2024 och 2025. JAK och CleanSea att planerar att arrangera en medlemsträff där deltagarna tillsammans gör en gemensam städning i en eller flera utsatta vikar under 2025.

Bankens ledningsgrupp deltog på en Cleanup i oktober av viken Stocken, som JAK sponsrar via CleanSea, på ett lite annorlunda ledningsgruppsmöte.

Under 2024 har JAK fortsatt samarbetet med ClimateHero. Samarbetet innebär att JAK:s medlemmar kan mäta sitt klimatavtryck med hjälp av klimatkalkylatorn och få tips vad de själva kan göra för att minska sitt klimatavtryck och därmed göra en verklig påverkan. Med hjälp av vår klimatkalkylator har våra medlemmar åtagit sig till att banta ned sina klimatavtryck med 1100 ton CO₂.

Under 2024 deltog JAK i Nordens största digiloga hållbarhets-event som arrangeras av A sustainable tomorrow. Under 2025 kommer JAK att arrangera en egen hubb i Skövde tillsammans med partners och näringsidkare vars arbete är inriktat på hållbarhet i syfte att människor ska träffas och skapa förutsättningar för hållbara affärer som driver på omställningen mot ett hållbart samhälle.

Högt betyg i Fair finance guide

JAK fortsätter att vara en av två banker som ligger i topp i Fair Finance Guides granskning av svenska bankers hållbarhetslöften. Högst betyg får Banken för sitt hållbarhetsarbete inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, biologisk mångfald, energi, skog, skatteflykt och korruption.

För att öka medvetenheten om finansbranschens roll i en hållbar omställning planerade JAK under hösten 2024 och arrangerade sedan en träff för hållbarhetsprofilerade influencers och hållbarhetsexperter i början av 2025. Jakob König från Fair Finance Guide presenterade sin senaste rapport. JAK berättade om sitt arbete och hur bankkunder kan påverka och bidra till hållbar omställning genom sina val av placeringar.

Efter planering under hösten 2024 anordnade JAK ett event på Norrsken i Stockholm med Jakob König som föreläsare, Sophie Gripenberg som moderator och Maria Bolin som gäst.

GHG-PROTOKOLLET OCH BANKENS UTSLÄPP

GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol) är den mest etablerade standarden för att mäta och rapportera växthusgasutsläpp. Det används globalt av företag och organisationer för att spåra och minska sina koldioxidutsläpp. JAK strävar efter att följa GHG-protokollet och mäter utsläpp från el, värme och kyla, från tjänsteresor, kost och logi samt kontorsmaterial. Banken inte gjort en fullständig analys utan har som ambition att göra detta. Företaget ZeroMission har anlåtats för beräkning av Bankens interna koldioxid-utsläpp.

GHG-protokollet delar in utsläpp i tre kategorier:

Scope 1 (direkta utsläpp): Utsläpp från källor som organisationen äger eller kontrollerar, t.ex. förbränning av bränsle i egna fordon eller värmepannor. JAK Har inga utsläpp i scope 1.

Scope 2 (indirekta utsläpp från energi): Inkluderar utsläpp från inköpt el, värme och kyla. Utsläppen från el och värme 2024 var 12,5 ton CO₂.

Scope 3 (övriga indirekta utsläpp): Indirekta utsläpp kopplade till verksamheten. Banken har inte gjort någon fullständig scope 3-analys utan har som ambition att göra detta. I scope 3 ingår Bankens utsläpp som härrör från tjänsteresor, kost och logi samt kontorsmaterial. Dessa utsläpp var 3,2 ton CO₂ år 2024.

KÖP AV CO₂-KREDITER

JAKs klimatavtryck 2024 från den interna verksamheten var 16 ton koldioxid. Siffran inkluderar utsläpp för el och värme, tjänsteresor, kost och logi, samt inköp av kontorsmaterial. I en fossilberoende ekonomi är det svårt att helt och hållet bli av med sitt klimatavtryck, men vi gör vårt yttersta för att begränsa det. Detta gör vi bland annat genom att minska vårt resande genom att hålla många möten på distans. Nödvändiga resor i första hand med tåg och annan kollektivtrafik. I vår dagliga verksamhet efterfrågar vi ekologiskt, lokalproducerat och rättvisemärkt i så stor utsträckning som möjligt.

För att ta ansvar för våra utsläpp har vi valt att köpa koldioxid-krediter i det Plan Vivo-certifierade projektet Scolel´te i Mexico via ZeroMission. Projektet är verksamt i områdena Chiapas och Oaxaca och syftar till att återbeskoga degraderade områden och arbeta med hållbart jordbruk. Genom att arbeta med lokala samhällen och småbrukare med underutnyttjade marker ges möjlighet till snabb återhämtning av avskogade områden. 60 procent av intäkterna går direkt till småbönderna. Projektet startade 1997 och har varit verksamt utan avbrott sen dess. Klimatkompensationen ska inte ses som en ersättning för klimatreducerande åtgärder, snarare vill vi ta ansvar och betala för de utsläpp vi har och som är svåra att undvika.

TAXONOMI OCH KOMMANDE RAPPORTERINGSSTANDARD

EU:s Taxonomiförordning för hållbara investeringar är ett gemensamt klassificeringssystem som tagits fram för att hjälpa investerare att identifiera och jämföra miljömässigt hållbara investeringar för att nå en definition av vad som är hållbart. För att en aktivitet ska klassificeras som grön så ska den väsentligt bidra till minst ett av sex fastställda miljömål, uppfylla särskilda minimikrav för hållbarhet och inte orsaka skada för något av de övriga miljömålen. Detta system kommer innebära en markant ökning i kravet på hur företag rapporterar om sin hållbarhet.

Från och med räkenskapsåret 2026¹ kan JAK komma att omfattas av det nya EU-direktivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Direktivet innebär utökade krav på hållbarhetsrapportering och syftar till att öka transparensen kring företags miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade (ESG) påverkan. CSRD grundar sig i principen om dubbel väsentlighet, vilket innebär att företag ska redovisa både hur hållbarhetsfrågor påverkar verksamheten och hur verksamheten påverkar människor och miljö. Den nya standarden innebär att finansiella institut behöver rapportera hur stor andel av deras utlåning (Green asset ratio, GAR) och investeringar (Green investment ratio, GIR) som är i linje med EU:s taxonomi för hållbara investeringar. JAK erbjuder inte investeringstjänster utan har sin största inverkan genom sin låneverksamhet, varför det endast blir aktuellt att rapportera GAR. JAK ser kraven på implementering av en striktare och mer transparent redovisningsstandard som ett viktigt steg mot en mer hållbar bransch. För att ytterligare anpassa vår verksamhet till kommande regeländringar kommer JAK under 2025 att fokusera på att kartlägga utlåning och interna processer i linje med EU:s hållbarhetsmål.

EU:s sex miljömål:

1. Begränsning av klimatförändringar
2. Anpassning till klimatförändringar
3. Hållbar användning av vatten och marina resurser
4. Cirkulär ekonomi
5. Förebyggande av föroreningar
6. Skydd av biologisk mångfald och ekosystem

KLAGOMÅLSHANTERING AVSEENDE HÅLLBARHETSFRÅGOR

Inga klagomål avseende hållbarhetsfrågor inkom under året.

KONTAKTPERSON

Kontaktperson för hållbarhetsrapporten är ekonomichef Sofia Bild.

¹ I februari 2025 publicerade Europakommissionen flera förslag på regeländringar för att förenkla regelverk som rör hållbarhet. Förslagen innebär bland annat en uppskjuten tidsram gällande rapporteringskraven för företag som för närvarande omfattas av CSRD och som måste rapportera från och med 2026, till att istället träda i kraft 2028. Förändringarna är fortfarande på förslagsstadiet och kan komma att ändras i kommande förhandlingar.